



Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Дніпропетровської** області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року



*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти **пом'якшили свої очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Також відбулося **послаблення негативних оцінок перспектив розвитку власних підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 14.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 24.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.7% (графік 1). Респонденти підприємств переробної промисловості очікують помірне зростання обсягів виробництва (баланс відповідей – 4.5%), найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 62.5%);
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 20.0%, становить 50.0% (у попередньому кварталі – 58.3%), у цілому по Україні – 53.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 86.7% респондентів (у попередньому кварталі – 89.2%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 4.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.8%), у цілому по Україні – «мінус» 2.5% (таблиця). Найоптимістичніші очікування в респондентів торгівлі, найпесимістичніші – транспорту та зв'язку (баланси відповідей – «мінус» 3.0 і «мінус» 42.9% відповідно);
- **повільнішого зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 1.3% (у попередньому опитуванні – «мінус» 11.0%) (таблиця). Водночас респонденти очікують збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 15.6% (у IV кварталі 2022 року – 2.9%). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 23.3% та «мінус» 13.9% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 42.0% та «мінус» 31.5% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 16.4%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 98.7% та 60.8% відповідно (у IV кварталі 2022 року – 87.8% та 58.7% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва в респондентів торгівлі (баланс відповідей – 100.0%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 65.8% та 29.3% (у IV кварталі 2022 року – 67.1% та 26.8%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також недостатній попит (графік 5).

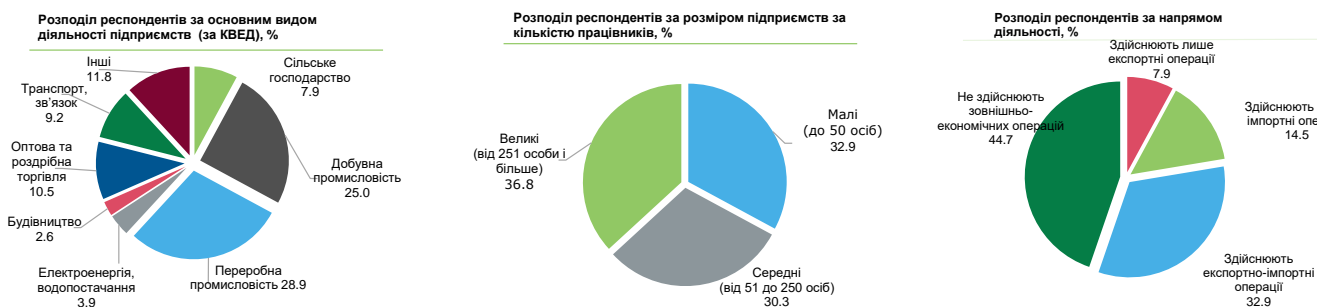
Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом дещо послабилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та наявність інших джерел фінансування є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

98.7% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

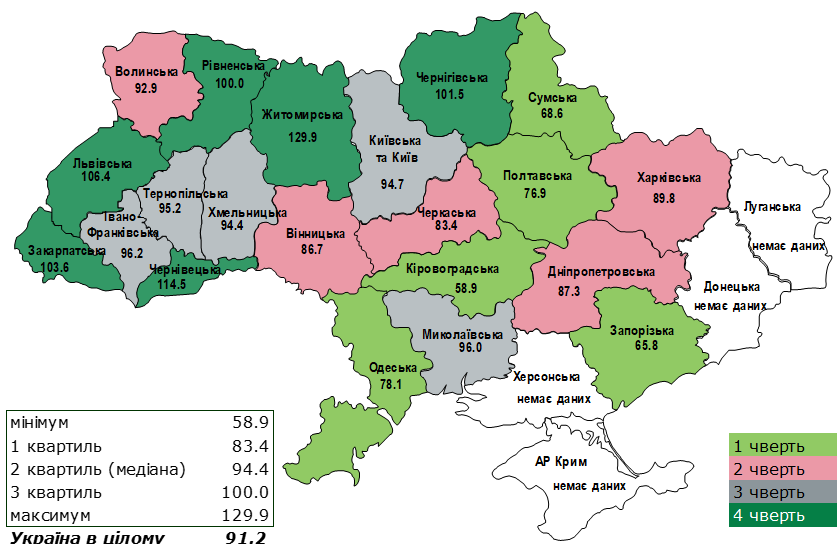
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 42.1% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 36.4%), у цілому по Україні – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився** й оцінюється **нижче ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 15.9% (у IV кварталі 2022 року – 0.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 41.9% (у попередньому кварталі – 43.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}



- період проведення – 30 січня – 28 лютого 2023 року;
- опитано всього 76 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

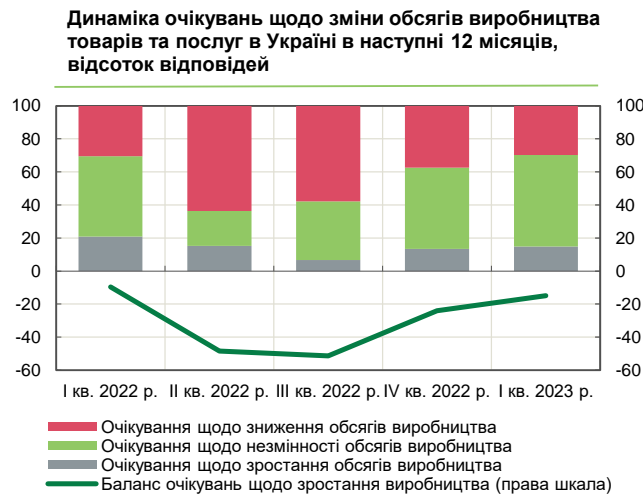
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	2.8	-32.4	-27.6	-20.8	-4.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	14.1	-42.6	-24.3	-11.0	-1.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	4.5	-53.8	-40.8	-42.0	-23.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	24.3	-55.4	-41.7	-31.5	-13.9
кількості працівників	-8.3	-44.8	-41.9	-26.0	-21.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

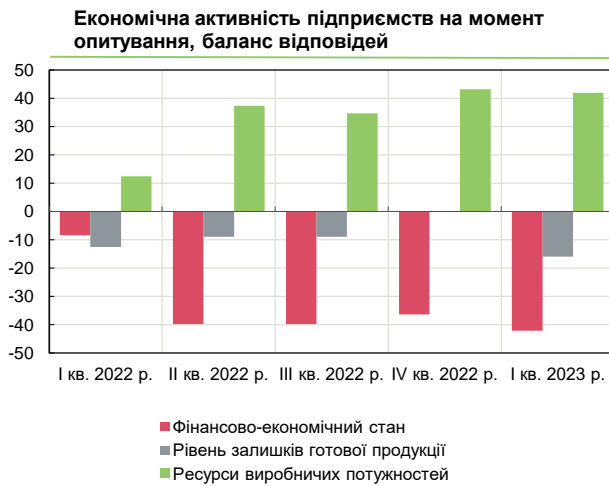
Графік 1



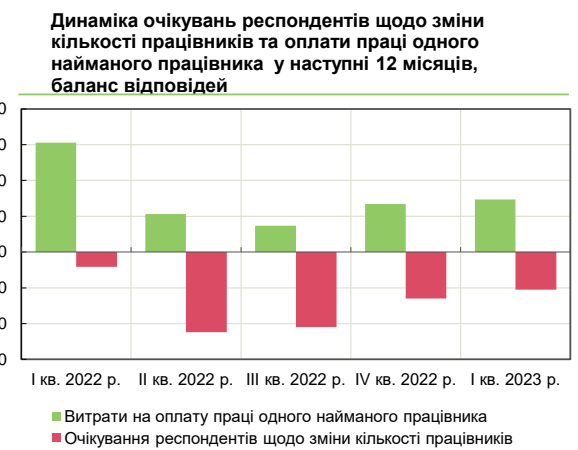
Графік 2



Графік 3



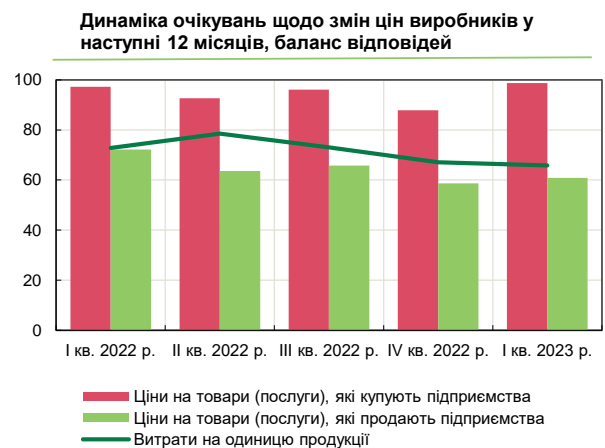
Графік 4



Графік 5



Графік 6



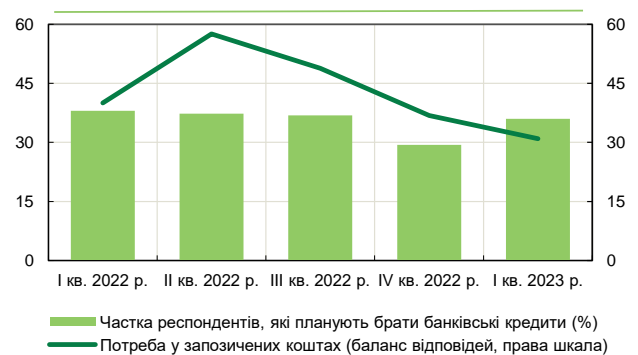
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



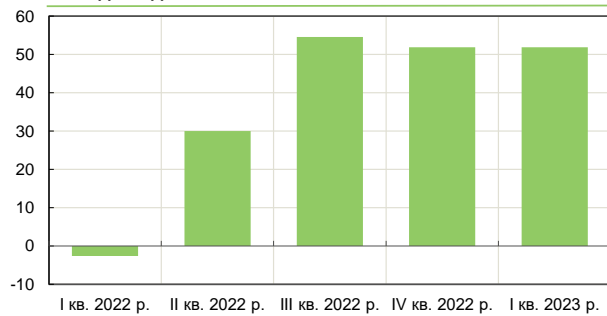
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*



*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкласти використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

